

2020-12-22
I2020/03419

Infrastrukturdepartementet

Statens Energimyndighet
Box 310
631 04 Eskilstuna

Uppdrag att vara nationellt centrum för avskiljning och lagring av koldioxid samt ta fram ett förslag till avtal

Regeringens beslut

Regeringen uppdrar åt Statens energimyndighet (Energimyndigheten) att, i enlighet med vad som anges under rubriken Närmare om uppdraget,

- vara ett nationellt centrum för frågor om infångning och lagring av koldioxid, samt
- ta fram ett förslag till avtal som möjliggör export av koldioxid från svenska verksamheter för långsiktig geologisk lagring och som säkerställer att transport och lagring sker på ett säkert och ansvarsfullt sätt.

Arbetet med att vara ett nationellt centrum ska redovisas i myndighetens årsredovisning. Förslaget till avtal ska redovisas till Regeringskansliet (Infrastrukturdepartementet) senast den 31 december 2021.

Närmare om uppdraget

Energimyndigheten ska, som en del av ordinarie verksamhet, vara ett nationellt centrum för koldioxidavskiljning och lagring (CCS) och därigenom främja en ändamålsenlig tillämpning av CCS i Sverige. Myndigheten ska ansvara för att planera och driva verksamheten som nationellt centrum och ska föra en kontinuerlig dialog med Regeringskansliet (Infrastrukturdepartementet) om det planerade och genomförda arbetet.

Som nationellt centrum ska Energimyndigheten följa den tekniska, ekonomiska och policyutvecklingen inom CCS-området både nationellt och internationellt. Vidare ska Energimyndigheten identifiera, analysera och vid

behov utreda och lämna förslag till åtgärder avseende tekniska, ekonomiska och juridiska hinder för att svenska aktörer ska kunna tillämpa CCS. Energimyndigheten ska exempelvis utreda frågor som rör bokföring och rapportering av koldioxidutsläpp gentemot bl.a. UNFCCC (United Nations Framework Convention on Climate Change), de nationella klimatmålen och EU:s system för handel med utsläppsrätter samt hur hela kedjan från avskiljning till lagring, inkl. transport, kan göras så klimat- och energieffektiv som möjligt. Energimyndigheten ska föra en kontinuerlig dialog med branschen och med berörda myndigheter.

Energimyndigheten ska ta fram ett förslag till avtal med Norge som uppfyller de krav som Londonprotokollet ställer samt förbereda för liknande avtal tillsammans med andra länder, till exempel Storbritannien och Nederländerna, som har förutsättningar till kommersiell lagring av koldioxid.

Utifrån vad som regleras i det avtal som Londonprotokollet kräver, ska myndigheten utreda och lämna förslag på vilka ytterligare frågor som måste regleras i avtal, i mellanstatliga avtal, i avtal med exporterande/mottagande företag eller på annat sätt, för att säkerställa att transport och lagring av koldioxid från svenska verksamheter sker på ett säkert och ansvarsfullt sätt. Frågor som bör regleras i avtal är exempelvis sådana som avser risk- och ansvarsfördelning och villkor för användning (exempelvis förbud mot användning för gas- och oljeutvinning) och övervakning av koldioxid från svenska verksamheter.

Arbetet ska göras i dialog med Havs- och vattenmyndigheten, Naturvårdsverket och Sveriges geologiska undersökning.

Skälen för regeringens beslut

Enligt propositionen Ett klimatpolitiskt ramverk för Sverige (prop. 2016/17:146) får avskiljning och lagring av koldioxid av fossilt ursprung räknas som en åtgärd där rimliga alternativ saknas. Avskiljning och lagring av koldioxid av biogent ursprung (bio-CCS) kan användas som en s.k. kompletterande åtgärd.

Klimatpolitiska vägvalsutredningen föreslår i sitt betänkande Vägen till en klimatpositiv framtid (SOU 2020:4) att Energimyndigheten bör få i uppgift att inrätta ett centrum för främjande av koldioxidavskiljning och lagring (CCS) i Sverige samt att myndigheten bör göras till samordningsansvarig

myndighet i CCS-frågor som inte faller inom någon annan myndighets ansvarsområde.

Regeringen bedömer att Energimyndigheten är lämplig att vara ett nationellt centrum för CCS. Syftet med det nationella centrumet är att möjliggöra och underlätta en utveckling och utbyggnad av CCS i Sverige. CCS kommer sannolikt att vara ett nödvändigt komplement till övriga utsläppsminskande insatser för att nå Sveriges klimatpolitiska mål, antingen som en åtgärd där rimliga alternativ saknas i det fall fossila bränslen används eller som kompletterande åtgärd med bio-CCS.

Uppdraget att vara ett nationellt centrum innebär att Energimyndigheten ges ett samordningsansvar för CCS-frågor som inte faller inom någon annan myndighets ansvarsområde. Samordningsansvaret innebär inte att Energimyndigheten tar över något ansvarsområde från annan myndighet eller överordnas annan myndighet.

Sverige har godkänt 2009 års ändring av Londonprotokollet som undantar export av koldioxid avsedd för lagring under havsbotten från exportförbud enligt protokollet. För att kunna tillämpa undantaget krävs att ett särskilt avtal eller överenskommelse ingås mellan exporterande och mottagande land. Ett sådant avtal ska innehålla bekräftelse på och fördelningen av ansvar för tillståndsgivningen mellan det exporterande landet och det mottagande landet. Londonprotokollets parter har i oktober 2019 antagit en resolution som möjliggör provisorisk tillämpning av undantaget från exportförbudet fram till dess att ändringen av artikel 6 i protokollet träder i kraft.

På regeringens vägnar

Anders Ygeman

Jennica Broman

Kopia till

Statsrådsberedningen/SAM

Utrikesdepartementet/FMR och GA

Finansdepartementet/BA

Miljödepartementet/KL, NM, KE, R och ME

Näringsdepartementet/BI och SMF

Infrastrukturdepartementet/TM, EUI och RS

Havs- och vattenmyndigheten

Naturvårdsverket

Sveriges geologiska undersökning